WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 12 stycznia 2024 r.
FB.III.431.20.2023.JZ

Pani
Brygida Pytel
Wójt Gminy Izbicko
Ul. Powstańców Śląskich 12
47-180 Izbicko

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne kontroli.

1. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej: Urząd Gminy w Izbicku, ul. Powstańców Śląskich 12, 47 – 180 Izbicko (dalej: Urząd Gminy).
2. Podstawa prawna podjęcia kontroli:
- art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie[1],
- art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej[2],
- art. 175 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 i 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych[3].
3. Zakres kontroli:
   a) przedmiot kontroli: prawidłowość wykorzystania dotacji celowej z budżetu państwa udzielonej w 2022 r. na realizację zadań dotyczących postępowania w sprawie zwrotu podatku akcyzowego, zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej,
   b) okres objęty kontrolą: od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r.
4. Rodzaj kontroli: problemowa.
5. Tryb kontroli: zwykły.
6. Termin kontroli: od 9 do 29 listopada 2023 r. (z przerwą w dniach 13, 16, 22, 23, 24 listopada 2023 r.)
7. Skład zespołu kontrolnego:
- Justyna Zatajska starszy inspektor wojewódzki Oddziału Kontroli Finansowej w Wydziale Finansów i Budżetu Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego- kierownik zespołu kontrolnego,
- Anna Marciniak, inspektor wojewódzki Oddziału Kontroli Finansowej w Wydziale Finansów i Budżetu Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego.
8. Kierownik jednostki kontrolowanej:
   Brygida Pytel - data objęcia stanowiska 19 listopada 2018 r. do nadal (dalej: Wójt).

[1] Dz. U. z 2023 r. poz. 190
[2] Dz. U. z 2020 r. poz. 224.
[3] Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.

9. Kontrolę wpisano do książki kontroli prowadzonej w jednostce kontrolowanej pod poz. nr 1/2023.

II. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

Oceną objęto prawidłowość wykorzystania i rozliczenia środków z budżetu państwa przekazanych Gminie w 2022 r. w formie dotacji celowej w dziale 010 Rolnictwo i łowiectwo, rozdziale 01095 Pozostała działalność, przeznaczonej na zwrot producentom rolnym podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej.

W wyniku przeprowadzonej kontroli negatywnie ocenia się działalność Gminy. Podstawą tej oceny było m.in.:

- nierzetelne i niezgodne z obowiązującym prawem prowadzenie postępowań,
- wypłacenie producentom rolnym zwrotu podatku akcyzowego w nadmiernej wysokości,
- ewidencjonowanie wydanych decyzji na niewłaściwym koncie kosztowym,
- ujęcie wydatków dotyczących obsługi zadania do nieprawidłowej podziałki klasyfikacji budżetowej,
- wykazanie danych w sprawozdaniach rzeczowo-finansowych oraz rozliczeniach dotacji niewynikających z prowadzonego rejestru.

Powyższą ocenę uzasadniają przedstawione niżej ustalenia dotyczące kontrolowanych zagadnień.

1. Uwarunkowania organizacyjne kontrolowanej działalności mające związek z zakresem kontroli.

Zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 10 marca 2006 roku o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej[4] (dalej: ustawa), postępowanie w sprawie zwrotu podatku akcyzowego i jego wypłata jest zadaniem z zakresu administracji rządowej, na realizację którego gmina otrzymuje dotację celową z budżetu państwa.

Ustalono, że zadania w zakresie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej wykonywał Inspektor ds. obsługi Rady Gminy i jej organów i działalności gospodarczej, zgodnie z wydanym przez Wójta upoważnieniem[5].

Ponadto ustalono, że do załatwiania spraw w imieniu Wójta, w tym m.in. do wydawania decyzji administracyjnych Wójt upoważniła Sekretarza Gminy[6].

[Dowód, akta kontroli str. 1 - 6]

Stwierdzono, że zasady rachunkowości w tym zakładowy plan kont, ustalone zostały zarządzeniem Wójta Gminy w sprawie ustalenia dokumentacji opisującej przyjęte zasady (polityki) rachunkowości[7].

W okresie objętym kontrolą dokumentacja spełniała wymagania art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości[8].

Księgi rachunkowe prowadzone były techniką komputerową z wykorzystaniem systemu xxxxx.

[4] Dz.U. z 2022 r., poz. 846.
[5] Upoważnienie z 1 lutego 2019 r.
[6] Zarządzenie Nr OR 0050.13.2012 Wójta Gminy Izbicko z dnia 5 marca 2012 r.
[7] Zarządzenie nr OR 0050.78.2017 Wójta Gminy Izbicko z dnia 29 grudnia 2017 r. w sprawie ustalenia dokumentacji opisującej przyjęte zasady (polityki) rachunkowości z późn. zm.
[8] Dz. U. z 2021 r., poz. 217 z późn. zm.

2. Przekazanie Gminie dotacji celowej z rezerwy celowej budżetu państwa udzielonej w 2022 r. na realizację zadania dotyczącego postępowania w sprawie zwrotu podatku akcyzowego.

W celu otrzymania środków dotacji celowej w rozdziale 01095, Wójt złożyła do Wojewody Opolskiego 2 wnioski zgodnie z dyspozycją § 2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 sierpnia 2006 r. w sprawie przekazywania gminom dotacji celowej na postępowania w sprawie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej i jego wypłatę[9]. Wnioski zawierały elementy określone w § 2 ust. 2 ww. rozporządzenia oraz były przekazywane przez Gminę w terminach wskazanych w § 2 ust. 3 tego rozporządzenia.

[Dowód, akta kontroli str. 7 - 12]

W badanym okresie Wójt Gminy wnioskowała o dotację w kwocie ogółem 398 262,57 zł, z tego:

- w pierwszym terminie 239 306,76 zł na wypłatę zwrotu podatku akcyzowego i 4 786,14 zł na sfinansowanie kosztów ustalania i wypłaty zwrotu podatku akcyzowego,
- w drugim terminie odpowiednio 151 146,74 zł i 3 022,93 zł.

Środki w ww. wysokości zostały wprowadzone do budżetu Gminy na podstawie Uchwały Nr XLV.344.2022 Rady Gminy Izbicko z 13 października 2022 r. i Zarządzenia Nr OR 0050.45.2022 Wójta Gminy Izbicko z 21 kwietnia 2022 r. oraz bieżąco dokonywano zmian w planie finansowym jednostki na koncie 980 prowadzonym wg klasyfikacji budżetowej.

[Dowód, akta kontroli str. 13]

W 2022 r. Wojewoda Opolski przekazał Gminie dotację celową w wysokości 398 262,57 zł. Otrzymane środki zostały prawidłowo ujęte w ewidencji księgowej.

3. Wykorzystanie dotacji przeznaczonej na wypłatę zwrotu podatku akcyzowego.

Z przedłożonej ewidencji księgowej konta 130-2-1 Rachunek bieżący jednostki Wydatki wynika, że na wypłatę producentom rolnym zwrotu podatku akcyzowego (§ 4430 Różne opłaty i składki) wykorzystano środki w kwocie 390 453,50 zł, natomiast należne Gminie koszty ustalania i wypłacania zwrotu podatku akcyzowego wyniosły 7 809,07 zł i zostały naliczone zgodnie z przepisem art. 8 ust. 5 ustawy (tj. w wysokości 2% łącznej kwoty dotacji celowej wypłaconej producentom rolnym).

3.1. Prawidłowość ustalania kwot, terminowość wydawania decyzji i zwrotu podatku akcyzowego producentom rolnym.

Z ustalonego na 2022 r. limitu zwrotu podatku akcyzowego w wysokości 434 202,01 zł wykorzystano 390 453,50 zł, tj. 89,92%.

Na podstawie rejestru prowadzonego przez pracownika merytorycznego ustalono, że w 2022 r. producenci rolni posiadający grunty na terenie Gminy złożyli 229 wniosków o zwrot podatku akcyzowego w dwóch terminach, wynikających z przepisu art. 6 ust. 1 ustawy, tj. w okresach:

- od 1 lutego do 28 lutego 2022 r. - 118 wniosków,
- od 1 sierpnia do 31 sierpnia 2022 r. - 111 wniosków.

Z informacji uzyskanej od pracownika merytorycznego wynika, że: *Weryfikacja powierzchni użytków rolnych w pierwszej kolejności odbywa się na podstawie listy uprawnionych do otrzymania zwrotu podatku akcyzowego wydrukowanej z programu „Księgowość zobowiązań" Info system, przygotowanej przez pracownika księgowości podatkowej. Na liście umieszczone są osoby uprawnione oraz ich powierzchnie gospodarstwa rolnego*

[9] Dz. U. 2013 r., poz. 1339 z późn. zm.

zgodnie z art. 3 ustawy o zwrocie podatku akcyzowego. Jeśli jest rozbieżność w podanej we wniosku powierzchni a powierzchnią na liście w pierwszej kolejności ustala się, powierzchnię na podstawie karty nieruchomości (z działu księgowości podatkowej) oraz czy oprócz gruntów własnych rolnik wykazał dzierżawy. Dzierżawy wykazywane są poprzez złożenie kopii umów dzierżaw bądź na oświadczeniu (dotyczy umów dzierżaw ustnych). Powierzchnia użytków rolnych z oświadczenia weryfikowane jest zgodnie z ewidencją gruntów i nieruchomości, do której pracownik ma wgląd. Nieścisłości są wyjaśniane z rolnikiem w monecie składania wniosku o zwrot podatku akcyzowego weryfikacja powierzchni użytków rolnych wskazanych we wnioskach polegała na jej porównaniu z danymi zawartymi w ewidencji gruntów i budynków.
Stwierdzone nieprawidłowości w tym zakresie opisano w pkt 3.2.1. ppkt k, n, o, p, niniejszego dokumentu.

[Dowód, akta kontroli str. 14-20]

Realizując zadania określone przepisem art. 5 ust. 1 ustawy, Wójt wydała 229 decyzji administracyjnych przyznających producentom rolnym zwrot podatku akcyzowego, na łączną kwotę 390 453,50 zł, z tego za okres rozliczeniowy:

- od 1 sierpnia 2021 r. do 31 stycznia 2022 r. – 239 306,76 zł,
- od 1 lutego 2022 r. do 31 lipca 2022 r. – 151 146,74 zł.

[Dowód, akta kontroli str. 21]

Kontrola ewidencjonowania wydanych decyzji w księgach rachunkowych wykazała, że ujmowano je na koncie 403 – Podatki i opłaty, zamiast na koncie 409 – Pozostałe koszty rodzajowe. Powyższe działanie narusza zapisy określone w załączniku nr 3 pn. Plan kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych[10]. W złożonym wyjaśnieniu Wójt podała: *(…) W załączniku nr 3- Plan kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych- pkt 55 (Dz.U. z 2020 r. poz. 342 t. j.) opis do konta 403 – „Podatki i opłaty" brzmi: Konto 403 służy do ewidencji w szczególności kosztów z tytułu podatku akcyzowego, podatku od nieruchomości i podatku od środków transportu, podatku od czynności cywilnoprawnych oraz opłat o charakterze podatkowym, a także opłat: notarialnej, skarbowej i administracyjnej oraz składek i wpłat do organizacji międzynarodowych. (…).*

Ze względu na to, że środki z dotacji celowej przeznaczone są na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego, uznano, że właściwym jest ewidencjonowanie wydanych decyzji na koncie 403- według celu, przeznaczenia dotacji.
Wyjaśnienie nie zasługuje na uwzględnienie. Konto 403 służy do ewidencjonowania zapłaconych przez jednostkę podatków oraz opłat o charakterze podatkowym. Natomiast zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy postępowanie w sprawie zwrotu podatku i jego wypłata jest zadaniem z zakresu administracji rządowej zleconym Gminie, na realizację którego otrzymuje dotację celową z budżetu państwa. Zatem zwrot producentom rolnym podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego, wykorzystywanego do produkcji rolnej nie ma charakteru podatku przewidzianego do ujęcia na koncie 403.

[Dowód, akta kontroli str. 22]

3.2. Badana próba wniosków złożonych przez producentów rolnych oraz wydanych decyzji.

Kontroli poddano 50 losowo wybranych wniosków (21,8 % ogółu wniosków) złożonych przez producentów rolnych w dwóch terminach 2022 r. oraz 50 decyzji wydanych przez Wójt, stanowiących podstawę wypłaty w 2022 r. zwrotu podatku akcyzowego na łączną kwotę 176 115,47 zł (45,11 % ogółu wypłaconych środków producentom rolnym w ramach § 4430). W badanych wnioskach stwierdzono, m.in. że:

[10] Załącznik nr 3 do rozporządzenia z dnia 13 września 2017 r. Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Dz. U. z 2020 r. poz. 342.

- zostały złożone w terminach określonych w art. 6 ust. 1 ustawy,
- spełniały wymogi formalne wskazane w art. 6 ust. 2 ustawy, oprócz przypadków opisanych w pkt 3.2.1. ppkt r niniejszego dokumentu;
- zostały złożone na wzorze określonym w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie wzoru wniosku o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej[11];
- załączono faktury VAT albo ich kopie (648 sztuk), stanowiące dowód zakupu oleju napędowego w okresie 6 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku, zgodnie z wymogiem art. 6 ust. 3 ustawy oprócz 2 przypadków opisanych w pkt 3.2.1. ppkt f niniejszego dokumentu;
- dołączone do wniosków faktury VAT zawierały adnotację o treści: „przyjęto w dniu ... do zwrotu części podatku akcyzowego", za wyjątkiem jednego wniosku, co zostało opisane w pkt 3.2.1. ppkt h niniejszego dokumentu;
- zostały złożone przez producentów rolnych, o których mowa w art. 3 ustawy.

W badanych decyzjach wystawionych przez organ stwierdzono, m.in. że:
- zawierały naliczony limit zwrotu podatku akcyzowego na dany rok i kwotę zwrotu podatku akcyzowego producentowi rolnemu oraz kwotę części limitu pozostałą do wykorzystania w danym roku, zgodnie z wymogami art. 5 ust. 3 ustawy. Stwierdzone nieprawidłowości opisano w pkt 3.2.1. ppkt g, i, l, m, n, o, p niniejszego dokumentu;
- wszystkie decyzje zostały wydane w terminie do 30 dni od dnia złożenia wniosku o zwrot podatku przez producenta rolnego, zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy;
- decyzje zawierały elementy wymienione w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego[12] (dalej: Kpa);

Zwroty podatku akcyzowego wypłacane były na rachunek bankowy wskazany we wniosku lub gotówką w kasie Urzędu Gminy w wysokościach ustalonych w wydanych decyzjach oraz terminach określonych w art. 7 ust. 1 i 2 ustawy.

[Dowód, akta kontroli str. 23-24]

3.2.1. Nieprawidłowości i uchybienie (ppkt k) stwierdzone w badanej próbie.

a) Operacje gospodarcze związane z pobraniem gotówki z banku do kasy w celu dokonania zwrotu podatku akcyzowego ewidencjonowano w księgach rachunkowych z pominięciem konta 141 „Środki pieniężne w drodze", co narusza zasady ustalone w planie kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych stanowiącym załącznik Nr 3 do rozporządzenia w sprawie rachunkowości oraz planów kont[13]. Pobrana z banku na podstawie czeku gotówka została ujęta przez kasjera w raporcie kasowym nr FN.3210.2.2022.B za okres od 1 do 30 kwietnia 2022 r. oraz nr FN.3210.13.2022.B za okres od 21 do 31 października 2022 r., zgodnie z datą operacji gospodarczej, tj. datą faktycznego podjęcia gotówki z banku do kasy. Ustalono, że zgodnie z § 9 pkt 4 obowiązującej Instrukcji w sprawie gospodarki kasowej[14] raporty kasowe sporządzane są dekadowo jednak nie później niż na koniec miesiąca. Natomiast z przedłożonej ewidencji księgowej wynika, że podjęcie gotówki w kasie zaewidencjonowano na stronie Wn 101-5 „Kasa – budżet" i Ma 130-2-1 „Rachunek

[11] Dz. U. 2018 r., poz. 2466.
[12] Dz. U. z 2021 r., poz. 735 z późn. zm.
[13] Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami rzeczypospolitej polskiej. Dz. U. z 2020 r. poz. 342, z późn. zm.
[14] Załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 0050.33.2014 Wójta Gminy Izbicko z dnia 3 czerwca 2014 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji kasowej oraz instrukcji druków ścisłego zarachowania.

bieżący jedn. wydatki” na podstawie wyciągów bankowych (nr 1025 oraz 2579), w których zostały pobrane czeki, pomijając ewidencję na koncie 141.
Wójt w złożonym wyjaśnieniu podała: *W załączniku nr 3- Plan kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych (…) Konto 141 – „Środki pieniężne w drodze” (…) służy do ewidencji środków pieniężnych w drodze. Stosownie do przyjętej techniki księgowania, środki pieniężne w drodze mogą być ewidencjonowane na bieżąco lub tylko na przełomie okresu sprawozdawczego. Z tego względu pominięto konto 141 przy pobraniu gotówki z banku do kasy.*
Wyjaśnienie zostało przyjęte z zastrzeżeniem. Operacje gospodarcze polegające na pobraniu gotówki z banku na podstawie czeków gotówkowych zostały prawidłowo ujęte w ww. raportach kasowych sporządzanych przez kasjera pod datą faktycznego podjęcia czeku tj. 29 kwietnia 2022 r. oraz 26 października 2022 r. Natomiast z art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Konsekwentnie wypełniając dyspozycję art. 20 ust. 3 pkt 1 ustawy o rachunkowości należy stwierdzić, że raport kasowy jest dowodem zbiorczym służącym do dokonywania zapisów w księdze głównej. Mając na uwadze powyższe oraz przyjęte w jednostce zasady sporządzania raportów kasowych w okresach dekadowych, operacje gospodarcze polegające na pobraniu czeku gotówkowego powinny być ujmowane na koncie 101-5 na podstawie raportów kasowych a nie wyciągów bankowych. Do czasu sporządzenia raportu kasowego, który jest podstawą zapisów w księgach rachunkowych w zakresie operacji gotówkowych, podjęte z rachunku bankowego środki pieniężne powinny zostać ujęte na koncie 141 w korespondencji z kontem 130-2-1.

[Dowód, akta kontroli str. 25-32]

Ponadto należy stwierdzić, że sposób dokonywania zapisów w księgach rachunkowych z pominięciem konta 141 powoduje rozbieżności pomiędzy raportami kasowymi sporządzanymi przez kasjera a wprowadzonymi do ewidencji księgowej. Ustalono, że w przedłożonych do kontroli raportach kasowych nr FN.3210.2.2022B pod pozycją nr 4 oraz FN.3210.13.2022B pod pozycją nr 1, wymieniono dowody dokumentujące pobranie czeków gotówkowych w celu zwrotu podatku akcyzowego gotówką w kasie. Natomiast wprowadzone do ewidencji księgowej te same raporty, o numerach księgowych 1030 z 30.04.2022 r. oraz 2628 z 31.10.2022 r., nie zawierały ww. dowodów czyli nie dokumentowały operacji pobrania czeków, czym naruszono art. 22 ust 1 ustawy o rachunkowości.
Wójt wyjaśniła: *Przedłożone do kontroli raporty kasowe nr FN.3210.2.2022B i FN.3210.13.2022B sporządzane są w cyklu 10-cio dniowym, dlatego operacje gospodarcze dotyczące pobrania czeków gotówkowych w celu zwrotu podatku akcyzowego gotówką w kasie księgowane są pod wyciągiem bankowym w dniu rzeczywistego pobrania gotówki do kasy. W związku z wyjaśnieniem w pkt 1, we wprowadzonych do ewidencji dowodach księgowych nr 1030 z 30.04.2022 r. oraz nr 2628 z 31.10.2022 r. nie zaksięgowano powtórnie przyjęcia gotówki do kasy (…).*
Wyjaśnienie zostało przyjęte z zastrzeżeniem, że zapisów w księgach rachunkowych należy dokonywać na podstawie przepisów ustawy o rachunkowości oraz zgodnie z rozporządzeniem w sprawie rachunkowości oraz planów kont (…). Zatem ujęte w sporządzanych przez kasjera raportach kasowych pozycje powinny znaleźć odzwierciedlenie w ewidencji księgowej.

[Dowód, akta kontroli str. 31, 33-42]

b) Z przedłożonych do kontroli raportów kasowych FN.3210.2.2022B poz. 5 oraz FN.3210.13.2022B poz. 4 wynika, że ujęte w nich listy wypłat podatku akcyzowego, stanowiące podstawę zwrotu podatku akcyzowego w kasie Urzędu Gminy, nie zawierały

daty odbioru środków przez producenta rolnego a jedynie jego podpis, co narusza zapisy rozdziału VI obowiązującej w jednostce Instrukcji w sprawie gospodarki kasowej. Wyjaśnienie złożyła Wójt, podając: *(…) przy podpisie odbiorcy gotówki brak jest daty otrzymania gotówki – rozdział VI § 8 pkt 4 Instrukcji w sprawie gospodarki kasowej. Spowodowane jest to niedopatrzeniem pracownika (…).*
Wyjaśnienie zostało przyjęte.

[Dowód, akta kontroli str. 43-47]

c) Brak na raportach kasowych nr FN.3210.2.2022B oraz FN.3210.13.2022B (stanowiących dowody księgowe) stwierdzenia sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpisu osoby odpowiedzialnej za te wskazania, co narusza art. 21 ust. 6 ustawy o rachunkowości.
W złożonym wyjaśnieniu Wójt podała*: (…) nie została umieszczona dekretacja, gdyż jest ona zapisana na każdym poszczególnym dokumencie, wpisanym do w/w raportów kasowych i dołączonym jako załączniki według pozycji raportu kasowego. Przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera za równoważne z dowodami źródłowymi uważa się zapisy w księgach rachunkowych, wprowadzone przez program komputerowy. Na wydruku danego dokumentu księgowego (nr 1030 z 30.04.2022 r., nr 2628 z 31.10.2022 r.) widnieje dekretacja. W/w raporty kasowe zostały sprawdzone, tylko przez przeoczenie nie zostało pisemnie poświadczone na tychże dokumentach.*
Wyjaśnienie zostało przyjęte z zastrzeżeniem. Stwierdzono, że dekretacje zawarte na ww. wydrukach z programu nie odzwierciedlają dekretacji znajdującej się na listach wypłat załączonych do przedmiotowych raportów kasowych. Także sposób ujęcia w księgach rachunkowych na koncie 101-5 wskazuje, że zwrot podatku akcyzowego prawidłowo księgowany jest bez klasyfikacji budżetowej, natomiast w załączonych pod ww. raporty kasowe listach wypłat w dekretacji wskazano klasyfikację budżetową. Ponadto w związku z opisaną nieprawidłowością w ppkt a (konto 141), należy zaznaczyć, że zawarte w wyjaśnieniu stwierdzenie cyt.: *Na wydruku danego dokumentu księgowego (nr 1030 z 30.04.2022 r., nr 2628 z 31.10.2022 r.) widnieje dekretacja* nie jest właściwe, ponieważ wprowadzone do programu dokumenty nie zawierają wszystkich pozycji i operacji z raportów kasowych sporządzanych przez kasjera, zatem nie zawierają pełnej dekretacji.

[Dowód, akta kontroli str. 25, 28, 43-46, 31]

d) Operacje gotówkowe ujmowano w ewidencji księgowej według ostatniego dnia okresu, za który zostały sporządzone niżej wymienione raporty kasowe:
   - RK Nr Fn.3210.2.2022B za okres od 1 do 30 kwietnia 2022 r.,
   - RK Nr Fn.3210.13.2022B za okres od 21 do 31 października 2022 r.,

   a nie według faktycznych dat dokonania operacji gospodarczych wynikających z dowodów ujętych w ww. raportach, co narusza art. 24 ust. 5 pkt 3 ustawy o rachunkowości. Ustalono, że operacje wypłat gotówkowych w zakresie zwrotu podatku akcyzowego ujmowane były w raportach kasowych prawidłowo tj. według dat dokonywanych zwrotów - 29 kwietnia 2022 r. oraz 27 października 2022 r. Natomiast w ewidencji księgowej zostały ujęte odpowiednio 30 kwietnia 2022 r. oraz 31 października 2022 r., czyli w późniejszych dniach niż faktycznie zostały dokonane. Wójt wyjaśniła, że: *Uznano za właściwe, że operacją gospodarczą (zdarzeniem gospodarczym) jest dokument o nazwie „Raport Kasowy" sporządzany dekadowo, dlatego przyjęto że prawidłową datą jest data sporządzenia raportu kasowego.(…).*
   Wyjaśnienie nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ z art. 20 ust. 3 pkt 1 ustawy o rachunkowości jednoznacznie wynika, że raport kasowy jest zbiorczym dowodem księgowym a nie operacją gospodarczą. W myśl tego artykułu dowody źródłowe muszą być w raporcie pojedynczo wymienione, co znajduje odzwierciedlenie w sporządzanych

przez kasjera raportach. Ponadto w art. 23 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy wskazano, że jeżeli data dowodu księgowego stanowiącego podstawę zapisu różni się od daty dokonania operacji, zapis powinien zawierać obydwie daty.

[Dowód, akta kontroli str. 25, 28, 48- 52]

e) Brak podpisów potwierdzających sprawdzenie i zatwierdzenie dowodów PK o numerach księgowych 2579 oraz 1025, co narusza art. 14 ust. 2 w związku z art. 21 ust. 6 ustawy o rachunkowości oraz zapisy rozdziału V Instrukcji obiegu, kontroli i archiwizowania dokumentów finansowo – księgowych[15]. Ww. dowody dotyczyły podjęcia gotówki z rachunku bankowego na podstawie czeków gotówkowych m.in. w celu wypłaty zwrotu podatku akcyzowego w kasie. Ustalono, że zostały ujęte w ewidencji księgowej, mimo że zawierały tylko podpis sporządzającego.
Wójt wyjaśniła: *Dowody PK o numerach księgowych 2579 oraz 1025 zostały sprawdzone i zatwierdzone, tylko przez przeoczenie nie zostało pisemnie poświadczone na tychże dokumentach (…).*
Wyjaśnienie zostało przyjęte.

[Dowód, akta kontroli str. 26-27, 29-30, 53-60, 32]

f) Do ustalenia kwoty zwrotu podatku 2 producentom rolnym przyjęto łącznie 4 faktury dokumentujące zakup paliwa w ilości ogółem 543,29 L, które nie spełniały wymogu określonego w art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy, tj. nie stanowiły dowodu zakupu oleju napędowego w okresie 6 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku.
W złożonym wyjaśnieniu Wójt podała: *Załączone (…) faktury zostały uznane omyłkowo. Pracownik nie zwrócił uwagi, że są wystawione w miesiącu lipcu 2021 r.*

Wyjaśnienie zostało przyjęte, co nie zmienia dokonanych ustaleń, że wypłacony na podstawie ww. faktur zwrot producentowi rolnemu w łącznej wysokości **543,29 zł stanowi dotację pobraną w nadmiernej wysokości.**
Szczegółowe dane znajdują się w aktach kontroli.

[Dowód, akta kontroli str. 61-85]

g) Do ustalenia kwoty zwrotu podatku 1 producentowi rolnemu przyjęto łącznie 3 faktury (2 w I terminie i 1 w II terminie) dokumentujące zakup paliwa w ilości ogółem 84,22 L, które zostały wystawione na działalność gospodarczą „xxxxx", czym naruszono art. 4 ust. 1 ustawy.
W złożonym wyjaśnieniu Wójt podała: *Faktury załączone do wniosku Pana xxxxx wystawione na działalność gospodarczą pn. „xxxxx" zostały uznane omyłkowo. Pracownik nie zwrócił uwagi, że są wystawione na działalność gospodarczą.*
Wyjaśnienie zostało przyjęte, co nie zmienia dokonanych ustaleń, że wypłacony na podstawie ww. faktur zwrot producentowi rolnemu w łącznej wysokości **84,22 zł stanowi dotację pobraną w nadmiernej wysokości.**
Szczegółowe dane znajdują się w aktach kontroli.

[Dowód, akta kontroli str. 86-100]

h) Faktury (24 szt.) stanowiące załączniki do wniosku nr 3153.2.48.2022 o zwrot podatku akcyzowego nie zawierały adnotacji „przyjęto w dniu … do zwrotu części podatku akcyzowego", co narusza zapisy art. 6 ust. 4 ustawy.
W powyższym zakresie Wójt wyjaśniła: *(…) przez przeoczenie na 24 fakturach nie zostały umieszczone adnotacje (…).*
Wyjaśnienie zostało przyjęte.

[Dowód, akta kontroli str. 101-109]

i) Niżej wymienione decyzje zawierały błędy pisarskie i rachunkowe:

- w decyzji nr 3153.1.118.2022 (I termin) producentowi rolnemu przyznano i wypłacono zwrot podatku akcyzowego w wysokości 71,49 zł, natomiast w decyzji w II terminie

[15] Instrukcja obiegu, kontroli i archiwizowania dokumentów finansowo – księgowych w Urzędzie Gminy Izbicko, stanowiąca załącznik nr 2 do Zarządzenia Wójta Gminy Izbicko NR OR.0050.79.2011 z 30 grudnia 2011 r.

wpisano, że producent wykorzystał 71,40 zł, tj. o 0,09 zł mniej. Nieprawidłowość nie miała wpływu na wypłacony zwrot;

- w decyzji nr 3153.1.5.2022 (I termin) producentowi rolnemu przyznano i wypłacono zwrot podatku akcyzowego w wysokości 3 061,50 zł, natomiast w decyzji w II terminie (3153.2.7.2022) wpisano, że producent wykorzystał 3 061,90 zł, co obniżyło kwotę do wykorzystania w II terminie o 0,40 zł. Ustalono, że producent przedłożył faktury potwierdzające zakup oleju napędowego na łączną ilość 2 150 L. W związku z powyższym mógł otrzymać o 0,40 zł większy zwrot;
- w decyzji nr 3153.2.69.2022 (II termin) producentowi rolnemu ustalono limit w wysokości 508,20 zł, zgodnie z którym przyznano i wypłacono zwrot podatku akcyzowego w tej samej kwocie. Natomiast z przedłożonych do wniosku dokumentów wynika, że limit powinien wynosić 508,22 zł. Ustalono, że producent przedłożył faktury potwierdzające zakup oleju napędowego na łączną ilość 517,21 zł. W związku z powyższym otrzymał o 0,02 zł mniejszy zwrot;
- w decyzji nr 3153.2.84.2022 (II termin) wpisano nieprawidłowe nazwisko producenta rolnego.

W złożonych wyjaśnieniach dotyczących nieprawidłowości opisanych w ppkt i Wójt podała, że powstały w wyniku, nieuwagi, błędu, niedopatrzenia.
Wyjaśnienia zostały przyjęte, co nie zmienia dokonanych ustaleń, że 2 producentom rolnym wypłacono łącznie 0,42 zł mniej zwrotu podatku akcyzowego.
Szczegółowe dane znajdują się w aktach kontroli.

[Dowód, akta kontroli str. 110-146]

j) Wypłacony w 2022 r. xxxxx zwrot podatku akcyzowego ujęto na niewłaściwej analityce konta 240 (przypisanej do p. xxxxx W złożonym wyjaśnieniu Wójt podała, że przyczyną była niezamierzona pomyłka.
Wyjaśnienie zostało przyjęte.

[Dowód, akta kontroli str. 137, 140, 147-148]

k) W celu ustalenia w 2022 r. rocznego limitu zwrotu podatku akcyzowego przyjęto od pana xxxxx oświadczenie o dzierżawionych działkach z 2019 r. W wyjaśnieniu Wójt podała: *Pan (…) oświadczył, iż w stosunku do oświadczenia złożonego w 2019 roku nie ma zmian. Przez niedopatrzenie nie zostało to odnotowane na oświadczeniu.*
Wyjaśnienie zostało przyjęte.

[Dowód, akta kontroli str. 149-156, 145]

l) 6 producentom rolnym nieprawidłowo wyliczono ilość litrów oleju napędowego z faktur dołączonych do wniosku, mianowicie:
   - 2 rolnikom wypłacono łącznie mniejszy o 249,53 zł zwrot należnego podatku akcyzowego,
   - 4 rolnikom zwrócono ogółem 869,83 zł więcej niż wynika to z dokumentów.

   W złożonym wyjaśnieniu Wójt podała, że nieprawidłowości wynikają z błędnego podliczenia ilości litrów z faktur.
   Wyjaśnienie zostało przyjęte, co nie zmienia dokonanych ustaleń, że 2 producentom rolnym należy wypłacić 249,53 zł, natomiast kwota **869,83 zł stanowi dotację pobraną w nadmiernej wysokości.**
   Szczegółowe dane znajdują się w aktach kontroli.

[Dowód, akta kontroli str. 157-197]

m) Z przedłożonej do kontroli dokumentacji wynika, że roczny limit zwrotu podatku akcyzowego określony w decyzji nr 3153.1.69.2022 (I termin) oraz przyznany zwrot wyniósł 7 657,52 zł. Analiza wykazała, że do złożonego wniosku dołączono 3 faktury dokumentujące zakup oleju napędowego, z których:
   - dwie przyjęto do rozliczenia w całości (łącznie 5 000 L),

- na trzeciej pracownik umieścił adnotację, że w Gminie Izbicko wykorzystano 1 657,52 z 3 000 L,

co daje łączną ilość paliwa 6 657,52 L, tj. mniej o 1 000 L niż ustalono w decyzji. Stwierdzono, że w związku z zapisem na fakturze o wykorzystaniu tylko 1 657,52 L producent rolny miał możliwość wnioskowania o zwrot podatku akcyzowego w wysokości 1 342,48 L w innej gminie. Z otrzymanych dokumentów z Gminy Tarnów Opolski wynika, że ten producent rolny wnioskował i uzyskał zwrot ww. kwoty w Gminie Tarnów Opolski. Działanie Gminy Izbicko polegające na przyjęciu w decyzji większej ilości paliwa niż wynika to z adnotacji na fakturze spowodowało zwrócenie wnioskodawcy o 1 000,00 zł więcej podatku akcyzowego.
W złożonym wyjaśnieniu Wójt podała: *Na fakturze nr FS 2286/004/2021 omyłkowo wpisano, że zostało wykorzystane 1 657,52 litra ON zamiast 2 657,52 litra ON, jak zostało faktycznie przyjęte do zwrotu.*
Wyjaśnienie zostało przyjęte, co nie zmienia dokonanego ustalenia, że kwota **1 000,00 zł stanowi dotację pobraną w nadmiernej wysokości.**
Szczegółowe dane znajdują się w aktach kontroli.

[Dowód, akta kontroli str. 198-222]

n) 2 producentom rolnym do ustalenia limitu zwrotu podatku akcyzowego przyjęto powierzchnię tej samej działki (nr 669). Z przedłożonej do kontroli dokumentacji wynika, że do wniosku nr 3153.1.49.2022 (I termin) dołączono oświadczenie, w którym wnioskodawca (xxxxx) wskazał, że dzierżawi działkę nr 669 od Pana xxxxx. Natomiast wg „Karty jednostki opodatkowania" właścicielami tej działki są Państwo xxxxx. Ustalono, że powierzchnię tej działki uwzględniono również we wniosku nr 3153.1.18.2022 (I termin) złożonym przez Pana xxxxx. Działanie Gminy spowodowało naruszenie art. 4 ust. 2 ustawy poprzez zawyżenie xxxxx rocznego limitu o 68,53 zł. W złożonym wyjaśnieniu Wójt podała: *xxxxx w oświadczeniu wskazał właściciela działki nr 669 Pana xxxxx wg stanu na dzień 28.12.2015 r. kiedy to faktycznie działka należała do Pana xxxxx. Według stanu na dzień 1.02.2022 działka o nr 669 należy do Pana xxxxx. (…).*
Wyjaśnienie zostało przyjęte, co nie zmienia dokonanego ustalenia, że kwota **68,53 zł stanowi dotację pobraną w nadmiernej wysokości.**
Szczegółowe dane znajdują się w aktach kontroli.

[Dowód, akta kontroli str. 223-236]

o) 2 producentom rolnym do ustalenia limitu zwrotu podatku akcyzowego przyjęto część powierzchni 2 tych samych działek. Z przedłożonej do kontroli dokumentacji wynika, że do wniosku nr 3153.1.72.2022 (I termin) dołączono oświadczenie, w którym wnioskodawca (xxxxx) wskazał, iż dzierżawi część działki nr 1084/4 oraz 1084/7 od xxxxx. Natomiast wg „Informacji z rejestru gruntów"[16] właścicielem działki jest xxxxx. Ustalono, że całą powierzchnię tej działki uwzględniono we wniosku nr 3153.2.84.2022 (II termin) złożonym przez xxxxx. Działanie Gminy spowodowało naruszenie art. 4 ust. 2 ustawy poprzez zawyżenie xxxxx rocznego limitu o 4 060,19 zł. W wyjaśnieniu Wójt podała: *W złożonym przez wnioskodawcę xxxxx oświadczeniu wskazał on, iż jest dzierżawcą części działki nr 1084/4 oraz 1084/7 od Pana xxxxx nie zostało zweryfikowane z „informacją z ewidencją gruntów i budynków", w związku z czym w całości uwzględniono powierzchnię gruntów.*
Wniosek pani xxxxx został uwzględniony w całości, ponieważ pracownik nie zwrócił uwagi, na fakt iż w pierwszym terminie limit na cz. działki 1084/4 oraz 1084/7 został przyznany panu xxxxx.
Biorąc pod uwagę iż działki nr 1084/4 oraz 1084/7 nie należą do pana xxxxx należało nie przyjąć ich powierzchni do ustalenia limitu (…).

[16] Ewidencja gruntów i budynków (dalej: EGiB).

Wyjaśnienie zostało przyjęte, co nie zmienia dokonanego ustalenia, że kwota **4 060,19 zł stanowi dotację pobraną w nadmiernej wysokości.**
Szczegółowe dane znajdują się w aktach kontroli.

[Dowód, akta kontroli str. 137, 140, 144, 168, 175-176, 177, 183-183, 237]

p) 9 producentom rolnym nieprawidłowo ustalono roczny limit zwrotu w związku z błędnym wyliczeniem powierzchni użytków rolnych, w wyniku czego:
   - 6 rolnikom wypłacono w łącznej kwocie 838,34 zł zwrot w nadmiernej wysokości,
   - 3 rolnikom zmienił się limit, jednak nie miało to wpływu na wypłacony zwrot podatku.

   W złożonym wyjaśnieniu Wójt podała: *(…) Powierzchnie użytków rolnych wskazane w oświadczeniach nie zostały prawidłowo sprawdzone z ewidencją gruntów i budynków.*
   Wyjaśnienie zostało przyjęte, co nie zmienia dokonanego ustalenia, że kwota **838,34** zł **stanowi dotację pobraną w nadmiernej wysokości.**
   Szczegółowe dane znajdują się w aktach kontroli.

   [Dowód, akta kontroli str. 117-131, 149-154, 168-183, 223-235, 238-290,195]

r) W 6 wnioskach stwierdzono następujące błędy formalne, mianowicie:
   - we wniosku nr 3153.1.111.2022 oraz 3153.2.78.2022 producent rolny podał, że:
     - posiada 5,31 szt. DJP, a nie dołączył dokumentu wymaganego ustawą[17],
     - dzierżawi działkę w Krzyżowej Dolinie a powinno być w Krośnicy.
   - w 4 wnioskach (I termin: 3153.1.47.2022, i II termin: 3153.2.4.2022, 3153.2.14.2022, 3153.2.25.2022) ilość posiadanych użytków rolnych wpisanych przez producenta rolnego nie jest tożsama z ilością ha w wydanych decyzjach.

   Ustalono, że Gmina nie wezwała wnioskodawcy do poprawienia/ uzupełnienia wniosku, co naruszyło art. 64 § 2 Kpa, zgodnie z którym jeżeli podanie nie spełnia innych wymagań ustalonych w przepisach prawa, należy wezwać wnoszącego do usunięcia braków w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż siedem dni, z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie podania bez rozpoznania.
   W złożonym wyjaśnieniu Wójt podała: *Wnioskodawca składając wniosek nr 3153.1.111.2022 oraz 3153.2.78.2022 wpisał informacje o posiadaniu bydła w ilości 5,31 szt. DJP, których siedzibą stada jest gmina zamieszkania wnioskodawcy. Przez niezamierzone przeoczenie nie zostało to skorygowane na wniosku w chwili jego składania.*
   W oświadczeniu wnioskodawca wskazał, że dzierżawi działkę w Krzyżowej Dolinie a powinno być w Krośnicy, co z nie zostało skorygowane przy składaniu wniosku. Przy przyjmowaniu wniosku pracownik wprowadza dane do arkusza kalkulacyjnego zgodnie ze stanem faktycznym, który jest ustalany w chwili składania wniosku. W dalszej części postępowania przez przeoczenie nieścisłości między wnioskiem, a danymi z arkusza nie zostało przeprowadzone postępowanie zgodnie z art. 107 § 4 Kpa.
   Wyjaśnienie zostało przyjęte.

   [Dowód, akta kontroli str. 291-308]

W związku z dużą ilością nieprawidłowości mających wpływ na wysokość dokonanego w 2022 r. zwrotu producentom rolnym kontrolujące dokonały podsumowania kwoty dotacji pobranej w nadmiernej wysokości, co zostało przedstawione w poniższej tabeli.

[17] Dokument wydany przez kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

L.p.	Nr decyzji	Data wydania	Kwota zwróconego podatku akcyzowego w 2022 r. **jest** (zł)	Kwota zwróconego podatku akcyzowego w 2022 r. **winno być** (zł)	Kwota przekroczonego zwrotu (dotacja pobrana w nadmiernej wysokości) (zł)	2% kosztów obsługi od dotacji pobranej w nadmiernej wysokości (zł)	Łącznie do zwrotu (zł)
1	3153.2.89.2022	16.09.2022	11 900,00	11 861,80	38,20	0,76	38,96
2	3153.1.83.2022 3153.2.48.2022	22.03.2022 12.09.2022	9 235,77	8 733,06	502,71	10,05	512,76
3	3153.1.5.2022 3153.2.7.2022	01.03.2022 30.08.2022	5 180,59	5 180,59	15,54	0,31	15,85
4	3153.1.47.2022 3153.2.14.2022	16.03.2022 31.08.2022	11 079,42	10 352,47	726,95	14,54	741,49
5	3153.1.72.2022	18.03.2022	6 388,86	2 307,80	4 081,06	81,62	4 162,68
6	3153.1.49.2022 3153.2.70.2022	16.03.2022 14.09.2022	11 301,20	11 205,74	95,46	1,91	97,37
7	3153.1.57.2022 3153.2.59.2022	16.03.2022 12.09.2022	6 975,39	6 909,25	66,14	1,32	67,46
8	3153.1.53.2022	16.03.2022	10 897,57	10 887,12	10,45	0,21	10,66
9	3153.1.18.2022 3153.2.30.2022	04.03.2022 05.09.2022	815,08	740,56	84,22*	1,68	85,90
10	3153.1.69.2022	18.03.2022	7 657,52	6 657,52	1 000,00	20	1 020,00
11	3153.1.101.2022	23.03.2022	5 838,69	5 135,94	702,75	14,05	716,80
12	3153.2.110.2022	21.09.2022	695,11	554,59	140,52	2,81	143,33
				SUMA	7 464,00	149,28	**7 613,28**

***** Kwota przekroczonego zwrotu pomniejszona o 0,40 zł, które Gmina powinna dopłacić producentowi rolnemu, co zostało opisane w pkt 3.2.1. ppkt i.

Z tabeli wynika, że Gmina Izbicko **pobrała dotację w nadmiernej wysokości w łącznej kwocie 7 613,28 zł**, z tego 7 464,00 zł dotyczy dokonanego zwrotu producentom rolnym oraz 149,28 zł tytułem 2% kosztów związanych z ustalaniem i wypłacaniem zwrotu podatku akcyzowego od dotacji pobranej w nadmiernej wysokości.

[Dowód, akta kontroli str. 309-312, 290]

Ponadto kontrolujące ustaliły, że 3 producentów rolnych powinno otrzymać zwrot w łącznej kwocie 249,55 zł wynikający z:

a) błędnego podsumowania ilości litrów wynikających z przedłożonych faktur do wniosku:
   - nr 3153.2.25.2022 – kwota 239,83 zł,

- nr 3153.2.30.2022 – kwota 9,70 zł,

b) błędu rachunkowego w decyzji nr 3153.2.69.2022 – kwota 0,02 zł.

[Dowód, akta kontroli str. 196, 134-135]

3.3. Koszty poniesione przez Gminę związane z ustalaniem i wypłacaniem zwrotu podatku akcyzowego.

Na podstawie przedłożonej ewidencji księgowej stwierdzono, że wydatki poniesione na obsługę zadania wyniosły 7 809,07 zł (z tego w I terminie 4 786,14 zł i w II terminie 3 022,93 zł), które w całości ujęto w § 4430 Różne opłaty i składki.

Kontrolą objęto 100,00 % wydatków związanych z ustalaniem i wypłacaniem zwrotu podatku akcyzowego poniesionych w ww. paragrafie.

Ustalono, że przed otrzymaniem dotacji zostały one prawidłowo ujęte w rozdziale 75023 Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu) w następujących paragrafach:

- 4210 Zakup materiałów i wyposażenia – 480,27 zł,
- 4300 Zakup usług pozostałych – 480,27 zł,
- 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników– 5 728,60 zł,
- 4110 Składki na ubezpieczenia społeczne – 979,58 zł,
- 4120 Składki na ubezpieczenia społeczne – 140,35 zł.

Natomiast w celu rozliczenia środków dotacji wydatkowanych na obsługę realizowanego zadania przeksięgowano kwotę ogółem 7 809,07 zł z rozdziału 75023 na 01095 na niewłaściwy paragraf, tj. 4430, co narusza przepisy rozporządzenia w sprawie szczegółowej klasyfikacji (…)[18]. Wyjaśnienie w tym zakresie złożyła Wójt, podając: (…) *W związku z przyznaniem i otrzymaniem dotacji w równowartości 2% łącznej kwoty wypłaconego zwrotu podatku akcyzowego, który to był wypłacony zgodnie z klasyfikacją budżetową 01095 – 4430, dlatego też koszty obsługi tego zadania również zostały przeksięgowane w tej podziałce klasyfikacji budżetowej czyli 01095 – 4430. Dla roku 2023 zostanie skorygowana klasyfikacja budżetowa dotycząca poniesionych kosztów.*

Wyjaśnienie zostało przyjęte.

[Dowód, akta kontroli str. 313]

Ponadto kontrola wykazała, że przed otrzymaniem dotacji jednostka prawidłowo ujęła koszty związane z obsługą przedmiotowego zadania w rozdziale 75023 na następujących kontach:

- 404-1 Wynagrodzenia w wysokości 5 728,60 zł (§ 4010),
- 405-1 Ubezpieczenia społeczne i inne – 1 119,93 zł (§ 4011 i 4120),
- 401-1 Zużycie materiałów i energii – 480,27 zł (§ 4210),
- 402-1 Usługi obce – 480,27 zł (§ 4300),

które następnie przeksięgowano na nieprawidłowe konto 403-1 (rozdział 01095) zamiast na analogiczne konta jak w rozdziale 75023. W złożonym wyjaśnieniu Wójt podała: *Uznano za prawidłowe, aby koszty obsługi zwrotu podatku akcyzowego - 2% łącznej kwoty wypłaconych dotacji w wysokości 7 809,07 zł, zaksięgować w jednej kwocie z klasyfikacji 01095 § 4430 na koncie 403-1 tak jak wszystkie wydatki związane z podatkiem akcyzowym.*

Wyjaśnienie nie zasługuje na uwzględnienie. Przyjęty sposób postępowania narusza zasady funkcjonowania kont zespołu 4 Koszty według rodzajów i ich rozliczenie wskazane w Rozporządzeniu w sprawie rachunkowości oraz planów kont (…)[19] oraz powoduje wprowadzenie nieprawidłowych danych do rocznego sprawozdania finansowego.

[Dowód, akta kontroli str. 314]

[18] Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 513).

[19] Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r., poz. 342).

Kontroli poddano PK oraz dowody źródłowe (listy płac, faktury) stanowiące podstawę przeksięgowania wydatków na rozdział 01095 i ustalono, że:

- na wynagrodzenie (§ 4010, 4110, 4120) wydatkowano łącznie kwotę 6 848,53 zł, co stanowi 87,7 % środków przeznaczonych na obsługę zadania,
- z tytułu zakupu materiałów i wyposażenia (§ 4210) w 2022 r. poniesiono wydatki w łącznej wysokości 480,27 zł. Sprawdzono 2 dowody źródłowe dokumentujące zakup materiałów biurowych. Na potrzeby kontroli dokonano wyliczenia, które z pozycji na fakturach dotyczyły przedmiotowego zadania. Ustalono, że zakupiono m.in. toner, papier ksero, koperty.
- w ramach kontroli wydatków w wysokości 480,27 zł ujętych w paragrafie 4300 sprawdzono 1 dowód źródłowy, który dotyczył przesyłek pocztowych. Na potrzeby kontroli sporządzono szczegółowe wyliczenie wydatków związanych z obsługą zadania.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wydatkowania środków przeznaczonych na obsługę zadania.

Analizowane dowody księgowe zawierały informacje wymienione w art. 21 ust. 1 ustawy o rachunkowości oprócz dokumentów PK, które nie posiadały własnych numerów identyfikacyjnych. Działanie takie narusza również zapisy rozdziału II i III Instrukcji obiegu, kontroli i archiwizowania dokumentów finansowo księgowych. Wyjaśnienie w tym zakresie złożyła Wójt, podając: *(…) przez niedopatrzenie grupa dowodów PK nie posiada własnych numerów identyfikacyjnych. (…) W przyszłości dowody PK będą sporządzane zgodnie z III rozdziałem instrukcji obiegu dokumentów.*
Wyjaśnienie zostało przyjęte.

[Dowód, akta kontroli str. 315-331]

4. Prawidłowość sporządzania i przekazywania sprawozdań.

Okresowe i roczne rozliczenia dotacji oraz sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji wypłat zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej zostały przekazane Wojewodzie Opolskiemu zgodnie ze wzorem wskazanym w § 7 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie przekazywania gminom dotacji celowej na postępowania w sprawie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej i jego wypłatę oraz w terminach określonych w § 6 ust. 1 tego rozporządzenia.

W wyniku analizy powyższych dokumentów stwierdzono następujące nieprawidłowości:

a) dane wykazane w okresowym sprawozdaniu rzeczowo-finansowym z realizacji wypłat producentom rolnym zwrotu podatku akcyzowego za okres:
   - od 1 do 30 kwietnia 2022 r. nie były tożsame z prowadzonym rejestrem pn. „Zwrot podatku akcyzowego”. Ustalono, że w wierszu 6 ww. sprawozdania wykazano łączną kwotę rocznego limitu zwrotu podatku akcyzowego w wysokości 390 878,07 zł, która została prawidłowo wyliczona, natomiast z prowadzonego rejestru wynika, że roczny limit wynosił 390 878,15 zł,
   - od 1 do 31 października 2022 r. zostały nieprawidłowo wyliczone, tj. w wierszu 6 sprawozdania wpisano łączną kwotę rocznego limitu zwrotu podatku akcyzowego w wysokości 360 372,53 zł, czym naruszono art. 4 ust. 2 ustawy. Poprawnie wyliczony limit powinien wynosić 360 372,46 zł, tj. o 0,07 zł mniej. Ustalono, że wypłacony producentom rolnym zwrot podatku akcyzowego w poprzednim okresie sprawozdawczym wynosił 171 400,98 zł. W konsekwencji w wierszu nr 8 okresowego sprawozdania oraz w kolumnie nr 2 okresowego rozliczenia dotacji należało wykazać kwotę zwrotu podatku akcyzowego do wykorzystania w okresie, za który składane jest sprawozdanie oraz rozliczenie w wysokości 188 971,48 zł.

Wyjaśnienie złożyła Wójt, podając: *Różnica w kwotach podanych w rejestrze „Zwrot podatku akcyzowego" a w okresowych sprawozdaniach rzeczowo-finansowych złożonych za okres od 1 do 30 kwietnia 2022 oraz od 1 do 31 października 2022 wynika z nieprecyzyjnie wpisanej formuły do ustalenia sumy łącznego rocznego limitu zwrotu podatku akcyzowego. Rejestr „Zwrot podatku akcyzowego" jest prowadzony w arkuszu kalkulacyjnym Excel. (…).*
Wyjaśnienie zostało przyjęte z zastrzeżeniem, że należy opierać się na posiadanych dokumentach źródłowych, z których wynikają dane niezbędne do sporządzenia ww. sprawozdań.

[Dowód, akta kontroli str. 15-20, 332-346]

b) wykazanie nieaktualnej powierzchni użytków rolnych w gminie w okresowych oraz rocznym sprawozdaniu rzeczowo-finansowym za rok 2022 (wiersz nr 2 jest 4 523,5638 ha a wg stanu na 2023 r. jest 4 724,4586 ha). Powyższe działanie narusza § 7 rozporządzenia w sprawie przekazywania gminom dotacji celowej[20].
Wójt wyjaśniła: *Powierzchnia użytków rolnych wskazana w okresowym i rocznym sprawozdaniu rzeczowo-finansowym z realizacji wypłaty producentom rolnym podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej w 2022 roku została ustalona na podstawie danych z ewidencji gruntów w 2008, ustalona powierzchnia była wpisywana do sprawozdań.*
Do sprawozdania okresowego oraz rocznego w 2023 roku powierzchnia zostanie ustalona według stanu na rok 2023 zgodnie z danymi z ewidencji gruntów i budynków.
Wyjaśnienie zostało przyjęte.

[Dowód, akta kontroli str. 347-357]

Sprawozdania Rb-50 o dotacjach i wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami zostały sporządzone w terminach określonych w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.[21]

[Dowód, akta kontroli str. 358-369]

Dane wykazane w rozliczeniach dotacji i ww. sprawozdaniach budżetowych wynikały z ewidencji księgowej prowadzonej w Urzędzie Gminy.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych w wyniku kontroli nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości.

1. Ewidencjonowanie wydanych decyzji na niewłaściwym koncie księgowym. Przyczyną nieprawidłowości była błędna interpretacja przepisów prawa przez pracownika księgowości oraz brak nadzoru Skarbnika. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie przepisów ustawy o rachunkowości.
2. Księgowanie gotówki pobranej z banku do kasy z pominięciem konta 141. Przyczyną nieprawidłowości była błędna interpretacja przepisów prawa przez pracownika księgowości oraz brak nadzoru Skarbnika. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie przepisów rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości.
3. Na listach wypłat brak daty odbioru środków w kasie przez producenta rolnego. Przyczyną nieprawidłowości było niedopatrzenie Inspektora ds. kasy oraz brak nadzoru Skarbnika, natomiast skutkiem było naruszenie wewnętrznych przepisów.

[20] Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 sierpnia 2006 r. w sprawie przekazywania gminom dotacji celowej na postępowanie w sprawie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej i jego wypłatę, Dz. U. 2013 r., poz. 1339 z późn. zm.
[21] Dz. U. z 2022 r., poz. 144 z późn. zm.

4. Brak na raportach kasowych dekretacji i podpisu osoby odpowiedzialnej za te wskazania. Przyczyną nieprawidłowości było przeoczenie pracownika księgowości oraz brak nadzoru Skarbnika. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie przepisów ustawy o rachunkowości.
5. Wykazanie w ewidencji księgowej dat operacji gospodarczych niezgodnych z raportem kasowym. Przyczyną nieprawidłowości była błędna interpretacja przepisów prawa przez pracownika księgowości oraz brak nadzoru Skarbnika. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie przepisów ustawy o rachunkowości.
6. Brak podpisów potwierdzających sprawdzenie i zatwierdzenie na dowodach PK dotyczących podjęcia czeku gotówkowego. Przyczyną nieprawidłowości było przeoczenie Skarbnika, a skutkiem naruszenie ustawy o rachunkowości.
7. Wypłacono 2 producentom rolnym zwrot podatku na podstawie faktur, które nie stanowiły dowodu zakupu oleju napędowego w okresie 6 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku. Przyczyną nieprawidłowości była omyłka pracownika merytorycznego, natomiast skutkiem naruszenie przepisów ustawy.
8. Wypłacono 1 producentowi rolnemu zwrot podatku na podstawie faktur, które były wystawione na działalność gospodarczą. Przyczyną nieprawidłowości była omyłka pracownika merytorycznego, natomiast skutkiem naruszenie przepisów ustawy.
9. Nieumieszczenie adnotacji „przyjęto w dniu…do zwrotu części podatku akcyzowego” na fakturach załączonych do jednego wniosku o zwrot podatku akcyzowego. Przyczyną nieprawidłowości było przeoczenie pracownika weryfikującego a skutkiem naruszenie przepisów ustawy.
10. Błędy pisarskie i rachunkowe w wystawionych decyzjach skutkujące m.in. mniejszym zwrotem producentowi rolnemu podatku akcyzowego. Przyczyną nieprawidłowości była nieuwaga i niedopatrzenie pracownika merytorycznego, natomiast skutkiem naruszenie przepisów ustawy.
11. Ujęcie w księgach rachunkowych kwoty zwrotu podatku akcyzowego na niewłaściwej analityce konta 240. Przyczyną nieprawidłowości była niezamierzona pomyłka pracownika księgowości oraz brak nadzoru Skarbnika. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie przepisów ustawy o rachunkowości.
12. Wypłacenie 6 producentom rolnym niewłaściwej kwoty zwrotu podatku akcyzowego wynikającej z błędnego wyliczenia ilości litrów wykazanych w dołączonych do wniosku fakturach. Przyczyną nieprawidłowości był błąd pracownika weryfikującego, natomiast skutkiem naruszenie przepisów ustawy.
13. Nieprawidłowe przyjęcie powierzchni tych samych działek różnym producentom rolnym w celu ustalenia limitu zwrotu podatku. Przyczyną nieprawidłowości był brak weryfikacji gruntów z EGiB przez pracownika merytorycznego, natomiast skutkiem naruszenie przepisów ustawy.
14. Błędne wyliczenie powierzchni użytków rolnych 9 producentom rolnym. Przyczyną nieprawidłowości była błędna weryfikacji gruntów z EGiB przez pracownika merytorycznego, natomiast skutkiem naruszenie przepisów ustawy.
15. Niewezwanie 6 producentów rolnych do poprawienia we wnioskach błędów formalnych. Przyczyną nieprawidłowości było przeoczenie pracownika weryfikującego, natomiast skutkiem naruszenie przepisów Kpa.
16. Niewłaściwie zaklasyfikowanie wydatków poniesionych na obsługę zadania. Przyczyną nieprawidłowości była błędna interpretacja przepisów prawa przez Skarbnika. Skutkiem

nieprawidłowości było naruszenie przepisów rozporządzenia w sprawie szczegółowej klasyfikacji (…).

17. Ewidencjonowanie kosztów związanych z obsługą przedmiotowego zadania na koncie 403 niezgodnie z funkcją tego konta. Przyczyną nieprawidłowości była błędna interpretacja przepisów prawa przez pracownika księgowości oraz brak nadzoru Skarbnika, natomiast jej skutkiem naruszenie przepisów rozporządzenia w sprawie rachunkowości oraz planów kont (…).
18. Nienadawanie numerów identyfikacyjnych dla grupy dowodów PK. Przyczyną nieprawidłowości było niedopatrzenie Skarbnika. Skutkiem tej nieprawidłowości było naruszenie ustawy o rachunkowości.
19. Dane wykazywane w okresowym sprawozdaniu rzeczowo-finansowym nie wynikały z dokumentacji źródłowej. Przyczyną nieprawidłowości była nieprecyzyjnie ustalona formuła w prowadzonym przez pracownika merytorycznego rejestrze, natomiast skutkiem naruszenie ustawy.
20. Wykazanie nieprawidłowej powierzchni użytków rolnych w gminie w okresowych oraz rocznym sprawozdaniu rzeczowo-finansowym za rok 2022. Przyczyną nieprawidłowości było nieaktualizowanie tej wartości przez pracownika merytorycznego. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie przepisów rozporządzenia w sprawie przekazywania gminom dotacji celowej.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do projektu wystąpienia pokontrolnego i wyniku ich rozpatrzenia lub o niezgłoszeniu zastrzeżeń: nie wniesiono zastrzeżeń do projektu wystąpienia pokontrolnego.

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej.

W celu usunięcia nieprawidłowości należy:

1. Ewidencjonować wydane decyzje na prawidłowym koncie księgowym.
2. Księgować gotówkę pobraną z banku do kasy zgodnie z przepisami prawa.
3. Wypłatę zwrotu podatku akcyzowego w formie gotówki dokumentować zgodnie z uregulowaniami wewnętrznymi.
4. Dowody księgowe (PK, RK) sporządzać i dokumentować zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości.
5. Podjąć działania mające na celu wzmocnienie kontroli podczas weryfikacji faktur przedkładanych przez producentów rolnych.
6. Na fakturach załączonych do wniosku o zwrot podatku akcyzowego umieszczać, zgodnie z ustawą, stosowną adnotację.
7. Podjąć działania mające na celu wzmocnienie kontroli podczas wystawiania decyzji.
8. Wypłacone kwoty zwrotu podatku akcyzowego ujmować w księgach rachunkowych na właściwej analityce konta 240.
9. Podjąć działania mające na celu wzmocnienie kontroli podczas weryfikacji ilości litrów paliwa z faktur przedłożonych przez producentów rolnych.
10. Powierzchnie gruntów zgłoszone przez producentów rolnych obowiązkowo weryfikować z EGiB oraz podjąć działania mające na celu wzmocnienie ich rzetelnej i wnikliwej analizy przez pracownika merytorycznego.
11. Przy prowadzeniu postępowań o zwrot podatku akcyzowego przestrzegać przepisów Kpa.
12. Koszty i wydatki dotyczące wypłaty zwrotu podatku akcyzowego ewidencjonować na prawidłowym koncie księgowym oraz w prawidłowej podziałce klasyfikacji budżetowej.

13. Podjąć działania mające na celu wykazywanie w okresowych i rocznych sprawozdaniach rzeczowo-finansowych prawidłowej powierzchni użytków rolnych w gminie oraz danych wynikających z dokumentacji źródłowej.

W celu usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej zaleca się:

1. Wzmocnić kontrolę oświadczeń składanych przez producentów rolnych.

Ponadto nieprawidłowości wskazane w części II pkt 3.2.1. ppkt f, g, l, m, n, o, p niniejszego wystąpienia pokontrolnego spowodowały skutki prawne wynikające z treści art. 169 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych, w myśl którego: *Dotacje udzielone z budżetu państwa pobrane w nadmiernej wysokości podlegają zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w ciągu 15 dni od dnia stwierdzenia okoliczności, o których mowa w pkt 2*.

Stosownie do przepisów zawartych w art. 169 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych, **żądam zwrotu dotacji w łącznej wysokości 7 613,28 zł** (kwota wykazana w tabeli) wraz z odsetkami liczonymi według art. 169 ust. 5 pkt 2 przywołanej ustawy.

Powyższego zwrotu należy dokonać na rachunek bankowy Wojewody Opolskiego, prowadzony przez Narodowy Bank Polski Oddział Okręgowy w Opolu, **nr 22 1010 1401 0006 9322 3100 0000** w terminie 15 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

W przypadku braku zwrotu ww. środków w wyznaczonym terminie, wydana zostanie stosowna decyzja administracyjna celem wyegzekwowania kwoty dotacji pobranej w nadmiernej wysokości.

VI. Ocena wskazująca na niezasadność zajmowania stanowiska lub pełnienia funkcji przez osobę odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości: nie dotyczy.

VII. Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej, proszę o przekazanie pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego dokumentu.

VIII. Zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Wojewoda Opolski

Monika Jurek